

NOWOCZESNE BIURO RACHUNKOWE

- ORGANIZACJA • RENOMA • ODPOWIEDZIALNOŚĆ
- WSPÓŁPRACA Z KLIENTEM

Wydanie 2

NOWOCZESNE BIURO RACHUNKOWE

- ORGANIZACJA • RENOMA • ODPOWIEDZIALNOŚĆ
- WSPÓŁPRACA Z KLIENTEM

Wydanie 2

Zal. R. Pieńkowski w 1987 r.

Grupa INFOR PL

Właściciel
Ryszard Pieńkowski

Prezes Zarządu
Ewa Świstuniuk

Dyrektor Centrum Wydawniczego
Marzena Nikiel

Zespół redakcyjny:
Joanna Pastuszka – redaktor
Agnieszka Wójcik – korekta
Edyta Wojtecka – redaktor graficzny
Marcin Oleksiuk – projekt graficzny okładki

Publikację polecają eksperci

© Copyright by INFOR PL S.A.
Warszawa 2022

INFOR PL S.A.
01-042 Warszawa, ul. Okopowa 58/72
www.infor.pl

Biuro Oslugi Klienta
01-042 Warszawa, ul. Okopowa 58/72
tel. 22 761 30 30, e-mail: bok@infor.pl
Infolinia: 0 801 626 666

Księgarnia internetowa: www.sklep.infor.pl
Profesjonalne księgarnie stacjonarne w kraju oraz księgarnie internetowe.

Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wykonywanie kserokopii bądź powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody Wydawcy w całości lub części jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej.

ISBN: 978-83-8268-178-9

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Wstęp	9
Rozdział I. Modele księgowości	11
1. Księgowość wewnętrzna i zewnętrzna	11
1.1. Biuro rachunkowe	11
1.2. Prowadzenie własnej księgowości	14
2. Rodzaje biur rachunkowych	15
3. Księgowość samodzielnie prowadzona przez przedsiębiorcę	19
4. Księgowość online czy stacjonarnie, czyli jak prowadzić dobre biuro rachunkowe	22
4.1. Atrakcyjność wynagrodzenia za świadczone usługi	22
4.2. Odpowiednia infrastruktura i zasoby ludzkie w biurze rachunkowym	24
4.3. Dobór odpowiedniego personelu i sposób jego pracy	29
4.3.1. Certyfikat księgowy	29
4.3.2. Rozmowa kwalifikacyjna z kandydatem	30
4.3.3. Praca stacjonarna czy online?	31
4.3.4. Wynagrodzenie w biurze rachunkowym	33
4.4. Czy warto posiadać lokal biurowy? Biuro online w przypadku kontroli z US	34
4.5. Ubezpieczenie OC biura rachunkowego	35
4.6. Relacje z klientem i stosowane kruczki prawne w biurze rachunkowym	35
4.7. Oznaczanie kodów GTU jako dodatkowa usługa biura rachunkowego	39
4.7.1. Wprowadzenie zapisu do umowy	39
4.7.2. Brak odpowiedniego zapisu w umowie	40
4.7.3. Wzajemność umów – dodatkowe wynagrodzenie	41
4.7.4. Zabezpieczenie interesów biura	41
4.8. Dodatkowe usługi świadczone przez biura rachunkowe	42
4.9. Biuro rachunkowe – samemu czy ze wspólnikami?	44
4.10. Czy stosować autorskie rozwiązania programistyczne w biurze rachunkowym?	46
Podsumowanie	47

Rozdział II. Budowanie wizerunku biura rachunkowego	48
1. Okoliczności i fakty pozytywnie wpływające na renomę biura rachunkowego	48
2. Okoliczności i fakty negatywnie wpływające na renomę biura rachunkowego	54
3. Wpływ certyfikacji zawodu na renomę	56
4. A może samorząd zawodowy?	57
Podsumowanie	60
Rozdział III. Budowa renomy biura rachunkowego w Internecie	61
1. Określenie celu komunikacji	61
1.1. Czym jest cel marketingowy?	61
1.2. Rodzaje celów marketingowych	62
1.3. Jak określić cel marketingowy?	62
1.4. Metoda SMART	63
2. Definicja grupy docelowej	64
2.1. Rozmowa z obecnymi klientami	64
2.2. Korzystanie z danych, raportów, analiz	65
2.3. Skonstruowanie osoby	66
2.3.1. Czym jest persona?	66
2.3.2. Jak stworzyć personę?	67
2.3.3. Dlaczego warto stworzyć personę?	67
3. Wybór kanałów komunikacji	67
3.1. Strona internetowa	67
3.2. Marketing w wyszukiwarkach	69
3.2.1. Search Engine Optimisation (SEO)	69
3.2.2. Paid Per Click Advertising (PPC)	71
3.2.3. Wizytówka firmy	71
3.3. E-mail marketing	72
3.4. Social media marketing	73
3.4.1. Jak prowadzić fanpage na Facebooku?	74
3.4.2. Reklamy w social mediach	74
3.5. Content Marketing	75
4. Realizacja celu	76
Podsumowanie	77
Rozdział IV. Narzędzia pracy zdalnej w biurze rachunkowym	78
1. Narzędzia pracy zdalnej	78
2. Savoir-vivre pracy online	82
Podsumowanie	83
Rozdział V. Odpowiedzialność biura rachunkowego	84
1. Cywilna odpowiedzialność biura rachunkowego	85

1.1. Niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jako podstawa odpowiedzialności biura rachunkowego	89
1.2. Uprawnienia klienta związane z cywilną odpowiedzialnością biura rachunkowego	94
2. Wpływ formy prawnej na odpowiedzialność wobec wierzycieli podmiotów prowadzących biura rachunkowe	95
2.1. Zasady odpowiedzialności podmiotu prowadzącego biuro rachunkowe w formie indywidualnej działalności gospodarczej	96
2.2. Zasady odpowiedzialności w spółce cywilnej	98
2.3. Zasady odpowiedzialności za zobowiązania spółki jawnej	99
2.4. Zasady odpowiedzialności wspólników za zobowiązania spółki komandytowej	101
2.5. Zasady odpowiedzialności wspólników za zobowiązania wobec wierzycieli spółki z o.o.	103
2.5.1. Odpowiedzialność za niezapłacone podatki	103
2.5.2. Odpowiedzialność za zobowiązania spółki	104
3. Wybrane aspekty prawnokarnej odpowiedzialności podmiotów prowadzących biura rachunkowe	105
3.1. Ustawa o rachunkowości	105
3.2. Kodeks karny i Kodeks karny skarbowy	108
Podsumowanie	109
Rozdział VI. Rola obsługi prawnej w biurze rachunkowym	110
1. Usługi prawne świadczone przez biura rachunkowe – ryzykowna gra	110
2. Adwokat, radca prawny w biurze rachunkowym	113
3. Pomoc w obsłudze osób prawnych przez biura rachunkowe	115
4. Pomoc prawna w dobie informatyzacji wymiaru sprawiedliwości	122
Podsumowanie	123
Rozdział VII. Ochrona dobrego imienia księgowego w prawie karnym	125
1. Zniesławienie i zniewaga	125
2. Zniesławienie (pomówienie)	126
2.1. Specyficzne sposoby zniesławienia	127
2.2. Kiedy negatywna wypowiedź nie jest przestępstwem?	130
2.3. Zagrożenie karne przestępstwa zniesławienia	133
3. Zniewaga	134
4. Wielokrotne pomówienia i zniewagi	135
5. Pomówienie lub zniewaga poprzez podszywanie się pod osobę pokrzywdzoną	136
6. Inne sposoby ochrony dobrego imienia w postępowaniu karnym	136
7. Procesowe aspekty obrony dobrego imienia	137
7.1. Obrona dobrego imienia w postępowaniu prywatnoskargowym	137
7.2. Wzór prywatnego aktu oskarżenia	140
7.3. Wzór skargi do policji	143

7.4. Wzór zawiadomienia o przestępstwie stalkingu	144
Podsumowanie	146
Rozdział VIII. Nieuczciwa konkurencja między biurami rachunkowymi	147
1. Czyny nieuczciwej konkurencji.	148
2. Rodzaje czynów nieuczciwej konkurencji w biurze rachunkowym.	148
2.1. Oznaczenie przedsiębiorstwa i przedsiębiorcy	148
2.2. Rozpowszechnianie nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd wiadomości	154
2.3. Nieuczciwa reklama. Przejmowanie klientów	158
2.4. Pozostałe typy czynów nieuczciwej konkurencji oraz nienazwane ustawowo czyny.	165
3. Instrumenty ochrony interesów biur rachunkowych w zakresie konkurencji	165
3.1. Cywilnoprawne środki ochrony podmiotów dotkniętych czynem nieuczciwej konkurencji	165
3.2. Prawnokarne środki ochrony podmiotów dotkniętych czynem nieuczciwej konkurencji	166
Podsumowanie	166
Rozdział IX. Prawo autorskie w biurze rachunkowym.	168
1. Co może być utworem, a co nim nie jest?.	169
2. Kiedy biuro rachunkowe ma najczęściej do czynienia z prawem autorskim	175
2.1. Ocena przedmiotu umowy o dzieło	176
2.2. Wzory umów, pism, informacji i publikacje a prawo autorskie	176
2.3. Skutki naruszenia praw autorskich przez biuro rachunkowe	178
Podsumowanie	179
Podsumowanie	180
Autorzy	183

Wykaz skrótów

k.c. – ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (j.t. Dz.U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.)

k.k. – ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (j.t. Dz.U. z 2021 r. poz. 2345 ze zm.)

k.k.s. – ustawa z 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (j.t. Dz.U. z 2021 r. poz. 408 ze zm.)

k.p.c. – ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (j.t. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.)

k.p.k. – ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (j.t. Dz.U. 2021 r. poz. 534 ze zm.)

k.s.h. – ustawa z 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (j.t. Dz.U. z 2020 r. poz. 1526 ze zm.)

u.pr.aut. – ustawa z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (j.t. Dz.U. z 2021 r. poz. 1062 ze zm.)

u.rach. – ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz.U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.)

u.z.n.k. – ustawa z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (j.t. Dz.U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.)

Wstęp

Biura rachunkowe z początkiem 2022 r., w związku z wejściem w życie Polskiego Ładu, doznały pewnego szoku polegającego na znacznym wzroście czasochłonności obsługi klientów. Wiele z nich nie było do tego przygotowanych finansowo i kadrowo, co wiązało się ze znacznym obciążeniem pracowników, zwłaszcza tych odpowiadających za obsługę kadr i płac klientów. Okazało się, że trzeba podnieść klientom ceny, i to w sposób zdecydowany. Część z nich zrozumiała konieczność podwyżki, lecz znaleźli się również tacy, którzy zaczęli szukać o wiele tańszych ofert.

Wcześniejsze lata również nie były łatwe dla biur rachunkowych. W 2020 r. i 2021 r. stanęły one w obliczu licznych zmian związanych m.in. z upowszechnieniem się pracy online, nowym plikiem JPK_V7, trudnościami w zakresie rekrutacji pracowników i ogólnym wzrostem kosztów prowadzonej działalności. Okres pracy zdalnej i upowszechnienie się usług świadczonych online doprowadziły do sytuacji, w której na rynku coraz łatwiej funkcjonować firmom świadczącym swoje usługi w sposób nierzetelny, bez posiadania odpowiednich kadr, wiedzy, infrastruktury. Łatwiej również te fakty ukryć przed klientami, z którymi firmy te nie mają osobistego kontaktu. Przez takie działania mogą nie tylko wprowadzić przedsiębiorcę w błąd, lecz także bardzo oszczędzić na kosztach swojej działalności, zaoferować niższą cenę i negatywnie wpłynąć na funkcjonowanie rzetelnych biur rachunkowych – zarówno tych działających online, jak i stacjonarnie.

Na rynku pojawiły się również firmy, które zaczęły – oprócz usług księgowych – świadczyć usługi prawne. Część z nich robi to nie do końca profesjonalnie, opierając swoją działalność na pracy osób posiadających głównie wiedzę techniczną z obsługi określonego systemu (np. S24), a nie prawną, czy też korzystając z ogólnie dostępnych wzorów dokumentów, które nie są dostosowane do specyfiki firmy. Taki sposób działalności również wywiera presję na biurach rachunkowych, których klienci zaczynają prosić o ofertę na świadczenie tego typu usług.

Jednocześnie pod koniec 2020 r. wprowadzono obowiązek stosowania pliku JPK_V7 i obowiązek oznaczania kodami niektórych faktur w nowym pliku kontrolnym. Spowodowało to wydłużenie czasu księgowania dokumentów przedsiębiorców, ponieważ głębsza analiza do-

kumentacji klienta oraz intensywniejszy z nim kontakt stały się konieczne. Równocześnie przewidziano dosyć surową odpowiedzialność za uchybienia w tym zakresie. Niewątpliwie skutkiem tego jest wzrost czasochłonności obsługi księgowej, a tym samym – kosztów jej świadczenia.

Biura rachunkowe w dobie zmian stanęły przed koniecznością podjęcia wielu trudnych decyzji. Jak bardzo podnosić ceny, żeby zachować jakość i nie utracić klientów? A może zacząć starać się konkurować ceną przez minimalizację kosztów, narażając się na świadczenie usług słabszej jakości? Czy zacząć oferować obsługę prawną, ryzykując pełną odpowiedzialność z tego tytułu, gdyż ubezpieczenie OC biur rachunkowych nie obejmuje świadczenia usług prawnych? A może postawić na automatyzację? Czy rekrutować pracowników zdalnych, czy też pozostać przy pracy stacjonarnej?

Autorzy niniejszej książki przedstawiają wady i zalety poszczególnych rozwiązań, które mogą być przyjęte przez biuro rachunkowe, a także doradzają w związku z pewnymi aspektami jego działalności, w tym dotyczącymi modelu księgowości, budowy renomy biura rachunkowego i jej ochrony, odpowiedzialności prawnej księgowych, prowadzenia reklamy zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony konkurencji czy kwestii praw autorskich w biurze rachunkowym.

Rozdział I

Modele księgowości

Księgowość to jeden z najważniejszych aspektów działalności każdej firmy, który może być realizowany na różne sposoby. Dobór odpowiedniego modelu księgowości istotnie wpływa na działalność przedsiębiorcy, a ewentualne pomyłki w tym zakresie mogą skutkować odpowiedzialnością z tytułu: podatków wobec urzędów skarbowych, płatności składek wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jak również karną.

1. Księgowość wewnętrzna i zewnętrzna

Pierwszą decyzją firmy dotyczącą prowadzenia jej dokumentacji księgowej jest dokonanie wyboru pomiędzy tym, czy zorganizować swój wewnętrzny dział księgowy, czy postawić na outsourcing. Głównym kryterium, na podstawie którego będzie podjęta decyzja, jest wielkość firmy, liczba zatrudnionych przez nią osób, a także generowanych dokumentów sprzedażowych i kosztowych.

1.1. Biuro rachunkowe

Dla zdecydowanej większości przedsiębiorców najlepszym rozwiązaniem jest wybór biura rachunkowego. Dzieje się tak z następujących powodów:

- 1) niższy koszt pracy,
- 2) odpowiedzialność za pomyłki,
- 3) brak urlopów, godzin nadliczbowych i dni wolnych od pracy,
- 4) brak konieczności ponoszenia kosztów infrastruktury,
- 5) wielość specjalistów,
- 6) brak sporów pracowniczych,
- 7) brak trudów rekrutacji,
- 8) możliwość korzystania z zasobów biura rachunkowego,
- 9) elastyczność.

Tabela 1. Wybór biura rachunkowego – zalety

Lp.	Zalety biura rachunkowego	Uzasadnienie
1	2	3
1.	Niższy koszt pracy	Zatrudniając pracowników działu księgowego, firma musiałaby się liczyć ze znacznymi wydatkami miesięcznymi – dwie osoby w księgowości, w tym jedna główna księgowa, to wydatek co najmniej kilkunastu tysięcy złotych miesięcznie, zwłaszcza, gdy prowadzona jest działalność w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub komandytowej. Spółka akcyjna generuje jeszcze wyższe koszty. Gdyby przykładowo przedsiębiorca generował w obrocie na terenie Polski kilkaset faktur miesięcznie, to nawet droższe biuro rachunkowe byłoby w stanie obsłużyć go za kwotę niższą niż wynagrodzenie głównej księgowej. Ograniczając koszty pracownicze obsługi księgowej, przedsiębiorca mógłby wydać część zaoszczędzonych środków na profesjonalną obsługę prawną, świadczoną przez adwokatów i radców prawnych oraz na usługi doradcy podatkowego.
2.	Odpowiedzialność za pomyłki w księgowości	Księgowa zatrudniona na umowę o pracę odpowiada za swoje błędy z reguły do równowartości trzymiesięcznego wynagrodzenia, nawet gdy była rażąco niedbała i wyrządziła szkodę na kilkaset tysięcy lub miliony złotych. Trudno byłoby udowodnić pracownikowi winę umyślną, a tylko w takiej sytuacji ponosi on pełną odpowiedzialność. Wyjściem mogłoby być zatrudnienie księgowej na umowę zlecenia lub w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej. Jednak w razie procesu odszkodowawczego bardzo prawdopodobne wydaje się wytoczenie przez współpracownika procesu o ustalenie istnienia stosunku pracy, co skutkowałoby nie tylko ograniczeniem odpowiedzialności odszkodowawczej, lecz koniecznością zapłaty zaległych podatków i składek, a nawet odpowiedzialnością za naruszenie praw pracowniczych. Biuro rachunkowe odpowiada za szkodę w pełnej wysokości, a ponadto posiada ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej. Niewątpliwie jest to bardzo istotna kwestia dla przedsiębiorcy, który ma o wiele większe poczucie bezpieczeństwa i nie musi się przejmować bezskutecznością egzekucji z majątku księgowej lub księgowego, gdyż chroni go dobra polisa OC biura rachunkowego.
3.	Brak urlopów, godzin nadliczbowych i dni wolnych od pracy	Zatrudniając księgową na umowę o pracę, przedsiębiorca musiałby zapewne liczyć się z koniecznością zapłaty wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. Również należałoby udzielić urlopu wypoczynkowego pracownikowi, a także radzić sobie w innych przypadkach nieobecności w pracy, np. z powodu choroby, co może być trudne, gdy zbliża się termin sporządzenia sprawozdania finansowego lub złożenia deklaracji VAT. Biuro rachunkowe funkcjonuje zawsze i musi zapewnić ciągłość pracy. Zatem przedsiębiorca nie martwi się czyjąś chorobą lub urlopem, ewidencją czasu pracy, zapłatą za godziny nadliczbowe itp.

1	2	3
4.	Brak konieczności ponoszenia kosztów infrastruktury	Tworząc dział księgowy, przedsiębiorca musiałby liczyć się nie tylko z koniecznością zapłaty wynagrodzeń księgowym, lecz także z kosztami wszelkiej infrastruktury. Na pewno trzeba zakupić serwer i stacje robocze, monitory, które będą niezbędne do tego, żeby móc pracować z oprogramowaniem księgowym. Software nie jest tani i potrafi kosztować od kilku tysięcy złotych wzwyż. Należy również liczyć się z ceną za abonament na jego aktualizację. Dział księgowy również będzie potrzebował sieci LAN i odpowiedniej infrastruktury sieciowej, która zapewni bezpieczeństwo danych. Koszt usług informatycznych w tym zakresie może przewyższyć wydatki na zakup samego sprzętu. Oczywiście należy również przygotować stanowiska pracy, zainwestować w biurka, fotele itp., opłacić czynsz za pokój, w którym pracownicy będą mogli wykonywać swoje obowiązki. Nasze doświadczenie wskazuje na to, że w miarę dobrze zorganizowany i wyposażony wewnętrzny dział księgowy z dwoma pracownikami – zatrudnionymi na pełen etat, tj. główną księgową i jej asystentką – kosztuje przedsiębiorcę co najmniej dwadzieścia tysięcy złotych miesięcznie.
5.	Wielość specjalistów	Mały dział księgowy z pewnością nie zatrudnia tak wielu specjalistów, jak chociażby średniej wielkości biuro rachunkowe. Gdy w firmie pracuje kilka samodzielnych księgowych, to mają one większe możliwości w zakresie wzajemnej wymiany informacji czy konsultacji trudniejszych przypadków. Biura rachunkowe często korzystają z pomocy specjalistów, takich jak adwokaci, radcowie prawni, doradcy podatkowi. Mają również dostęp do ekspertów udzielających porad w ramach systemów księgowo-prawnych, które są bardzo pomocne w interpretacji zmieniających się przepisów.
6.	Brak sporów pracowniczych	Korzystając z usług biura rachunkowego, przedsiębiorca nie musi obawiać się o spory z pracownikami, które mogłyby zakończyć się w sądzie. Zdarza się, że niezadowolony pracownik wszczyna przeciwko pracodawcy proces sądowy o mobbing lub nasyła na niego inspekcję pracy. Dużo tego typu spraw sądowych jest inicjowanych niezasadnie z tego powodu, że pracodawca wymaga tylko rzetelnego wykonywania swoich obowiązków. Pracownik w sądzie pracy ma mocniejszą pozycję niż pracodawca, co zmusza tego drugiego do zatrudnienia prawnika i ponoszenia kosztów profesjonalnej pomocy prawnej. Biuro rachunkowe raczej stara się unikać sporów ze swoimi klientami, gdyż to od nich zależy, czy będą pieniądze na funkcjonowanie. Liczy również na polecenia przez klientów i budowanie renowy rynkowej.
7.	Brak trudów rekrutacji	Znaleźć odpowiedniego pracownika nie zawsze jest łatwo, musi zająć to trochę czasu, którego zazwyczaj przedsiębiorcy brakuje, zwłaszcza podczas organizacji firmy. Zrekrutowanie księgowej również wymaga posiadania pewnej wiedzy specjalistycznej, tak, aby móc zweryfikować przygotowanie merytoryczne kandydatów. Zazwyczaj

1	2	3
		prowadzący firmę jej nie mają, co niewątpliwie naraża ich na dobór nieodpowiedniego pracownika, co może okazać się kosztowne w swoich skutkach. Korzystając z usług biura rachunkowego, przedsiębiorca nie musi martwić się o kadry i wszelkie kwestie związane z rekrutacją.
8.	Możliwość korzystania z zasobów biura rachunkowego	Biura rachunkowe często oferują swoim klientom za darmo programy online umożliwiające wystawienie faktur, gromadzenie wszelkiej innej dokumentacji, a także pozwalające na prowadzenie akt osobowych pracowników w formie tzw. e-teczki. Tego typu rozwiązanie jest bardzo wygodne, gdyż umożliwia dostęp do dokumentacji 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu, z każdego miejsca na świecie. Gdyby klient chciał uzyskać samodzielnie licencję do takiego oprogramowania, to z pewnością nie korzystałby z rabatów, jakie mają firmy księgowe nabywające je dla kilkudziesięciu czy kilkuset przedsiębiorców.
9.	Elastyczność	Cena za usługę księgową zależy jest m.in. od liczby i stopnia skomplikowania dokumentów księgowych. Gdy jest ich mniej, to zazwyczaj cena za usługi biura rachunkowego może zostać zmniejszona. Natomiast trudno wyobrazić sobie sytuację, żeby bezkonfliktowo obniżyć wynagrodzenie pracownika wewnętrznego działu księgowego. Nawet gdyby zaakceptował takie rozwiązanie, to pewnie byłby zdemotywowany do dalszej pracy i miałby żal do pracodawcy. W sytuacji wzrostu firmy przedsiębiorca nie musi martwić się o kolejnych pracowników działu księgowego, gdy posiada umowę z biurem rachunkowym. Nie ma konieczności zatrudnienia nowych pracowników, organizowania dla nich przestrzeni biurowej, komputerów i oprogramowania. Jeżeli firma nie jest zadowolona z usług księgowych, to z łatwością może wypowiedzieć umowę zawartą z biurem. Zwolnienie pracownika nie jest już takie proste, z reguły musi być uzasadnione i zawsze istnieje ryzyko, że pracownik odwoła się od niego do sądu pracy.

1.2. Prowadzenie własnej księgowości

Wewnętrzne działy księgowe (własna księgowość) mają również swoje zalety.

Tabela 2. Zalety własnej księgowości

Lp.	Własna księgowość – zalety	Uzasadnienie
1	2	3
1.	Dostępność księgowej	Zatrudniając pracowników działu księgowości, przedsiębiorca może korzystać z ich pomocy w dowolnym momencie w godzinach pracy. Nie musi zatem oczekiwać na wykonanie określonego zadania. Może to mieć istotne znaczenie w przypadku długotrwałych, zaskakujących zadań do wykonania, które muszą być zrealizowane tak szybko, jak tylko jest to możliwe, a nie ma czasu na kontakt w tym zakresie z firmą zewnętrzną.

1	2	3
2.	Możliwość zlecania innych zadań	Pracodawca zawsze może wydać pracownikowi polecenie wykonania innego zadania niż stricte rachunkowe, a praca jest wykonywana pod kontrolą i kierownictwem pracodawcy. „Wewnętrzne” księgowe często zajmują się nie tylko rachunkowością firmy, lecz także piszą proste pozwy, składają proste wnioski do KRS, uczestniczą przy pisaniu umów, sporządzają dokumentację do przetargów itp. Jednak trzeba pamiętać, że nie są to prawnicy po skończonych studiach prawniczych, aplikacji zawodowej i zdanym egzaminie zawodowym, ale zazwyczaj posiadają w tej materii większą wiedzę niż sam przedsiębiorca.
3.	Lepsza znajomość wewnętrznej struktury firmy i jej funkcjonowania	Księgowa funkcjonująca w wewnętrznej strukturze firmy zna o wiele lepiej wszelkie aspekty jej funkcjonowania i prowadzonej przez nią działalności, a zatem może na bieżąco reagować co do jej poczynąń. Zmniejsza się również ryzyko błędu przy przekazie informacji istotnych dla prowadzenia rachunkowości. Sama może także kompletować wewnętrzną dokumentację księgową firmy.
4.	Dobre rozwiązanie dla dużych przedsiębiorców i firm produkcyjnych	Wewnętrzna księgowość może być idealnym rozwiązaniem dla dużych firm, które mogą przeznaczyć na dział księgowy od kilkudziesięciu do kilkuset tysięcy złotych, a nawet więcej. Może to mieć sens w sytuacji, gdy liczba miesięcznych dokumentów księgowych jest duża albo są tak skomplikowane, że do pracy z nimi wymagane jest zaangażowanie kilku osób w pełnym wymiarze czasu pracy. Często firmy produkcyjne – prowadzące księgi handlowe – posiadają swoje własne działy księgowe, gdyż zazwyczaj nie są one opłacalne dla biur rachunkowych, ponieważ nakład pracy nie odpowiada liczbie generowanych dokumentów.

Zarówno obsługa przez biuro rachunkowe, jak i wewnętrzny dział księgowy mogą funkcjonować stacjonarnie, jak również online. W przypadku księgowej zatrudnionej w firmie pracującej zdalnie odpada część korzyści związanych z posiadaniem takiego pracownika, chociażby takich, jak bezpośredni, osobisty kontakt z przedsiębiorcami i pozostałymi pracownikami firmy, co może być istotne, gdy omawiane są sprawy wymagające obecności „twarzą w twarz” i pewnej dozy dyskrecji.

2. Rodzaje biur rachunkowych

Biura rachunkowe różnią się między sobą wielkością, zasięgiem działania, specjalizacją, sposobem realizacji swoich zadań. Każdy sposób organizacji firmy księgowej może być bardziej odpowiedni dla określonych grup klientów, natomiast dla innych będzie zdecydowanie mniej atrakcyjny. Z tego względu możemy podzielić biura według takich kryteriów, jak:

- 1) wielkość biura,
- 2) liczba specjalistów w zespole,
- 3) specjalizacje,
- 4) stacjonarne i online,
- 5) księgowość prowadzona przez bank.

Ad 1. Wielkość biura

Biura pod względem wielkości możemy podzielić na pięć kategorii.

Tabela 3. Wielkość biura – kategorie

Lp. 1	Kategorie biur 2	Opis 3
1.	Firmy międzynarodowe	Największe firmy świadczące usługi księgowe to te o międzynarodowym charakterze, posiadające swoje oddziały w różnych krajach, których centrala ma realny wpływ na funkcjonowanie poszczególnych placówek. Świadczą usługi w wielu językach, posiadają specjalistów w różnych krajach i są w stanie zaoferować obsługę międzynarodowym koncernom, które wymagają znajomości systemów prawno-fiskalnych w państwach na całym świecie. Tego typu firmy zazwyczaj korzystają z wielu specjalistów, takich jak doradcy podatkowi i biegli rewidenty księgowi. Świadczą usługi audytorskie i doradztwa podatkowego o charakterze międzynarodowym. Posiadają swoje biura w najbardziej prestiżowych lokalizacjach w danych miastach, mają bardzo dobrą infrastrukturę, rozwinięte systemy informatyczne, funkcjonują w oparciu o określone procedury, które dla niektórych klientów mogą być trochę zbyt sformalizowane – zwłaszcza dla małych podmiotów. Ich główną wadą dla polskich, rodzimych, drobnych przedsiębiorców jest stosunkowo wysoka cena ich usług.
2.	Biura rachunkowe z oddziałami w różnych miastach na terenie kraju	Pod pojęciem tego rodzaju firm nie należy rozpatrywać struktury, w której kilka zaprzyjaźnionych podmiotów – mających siedzibę w różnych miastach – podjęło ze sobą współpracę, gdyż brak jest centralnego zarządzania. Organizacja biura rachunkowego w ten sposób ma uzasadnienie ze względu na rozmieszczenie terytorialne obsługiwanych klientów – mniej więcej równomierne w poszczególnych częściach kraju, w których będą funkcjonowały filie. Jej korzyścią jest to, że pozwala na pozyskiwanie klientów z różnych miast, gdy obsługiwany podmiot jest zainteresowany tylko i wyłącznie księgowością stacjonarną. Główną wadę stanowią koszty infrastruktury, w którą musi być zaopatrzony każdy oddział biura, oraz konieczność zatrudnienia tam pracowników. Dla wielu biur rachunkowych lepszym rozwiązaniem będzie posiadanie swojego lokalu tylko w jednym mieście i w ten sposób, w tym punkcie, zbudowanie lepszej infrastruktury niż rozproszenie finansów na kilka ośrodków.
3.	Wieloosobowe biura rachunkowe w jednym mieście	Pod tym pojęciem rozumiemy firmy posiadające więcej niż jednego samodzielnego pracownika. Może to być struktura, w której wszystkie wykwalifikowane osoby są współnikami, albo taka, w której część z nich jest zatrudniona na umowę o pracę. W tym pierwszym przypadku księgowi mogą być skłonni, aby pracować poniżej wynagrodzenia rynkowego, licząc na rozwój firmy, w drugim – muszą być płacone normalne pensje, bez względu na ponoszone straty. Biuro wieloosobowe potrzebuje większej liczby klientów, aby pokryć wyższe koszty funkcjonowania, natomiast koszt infrastruktury w przeliczeniu na jedną firmę może być niższy niż w przypadku biur jednoosobowych, obsługujących mniej klientów.

1	2	3
		Zaletą takiej struktury biura jest pewna zastępowalność w przypadku urlopu, choroby czy innych sytuacji życiowych. Księgowe mogą również konsultować między sobą określone przypadki, dzielić się wiedzą i doświadczeniem. Obsługa większej liczby klientów pozwala na korzystanie z pomocy informatyków, prawników, doradców podatkowych, zakup lepszego ubezpieczenia OC. Jednak w miarę rozrostu podmiotu wspólnicy przestają być w stanie wykonywać osobiście niektóre czynności zarządczo-organizacyjne lub merytoryczne i muszą je komuś powierzyć, oczywiście odpłatnie.
4.	Jednoosobowe biura rachunkowe	Tym pojęciem można byłoby określić firmę świadczącą usługi księgowe, w której pracuje jeden samodzielny pracownik, posiadający wszelką niezbędną infrastrukturę do prowadzenia działalności. Firma może przy tym korzystać z pracy asystentów lub młodszych księgowych. Główną zaletą tego typu biura jest to, że nie przeznaczają dużych środków na pensje pracowników i w związku z tym działa w sposób bardziej elastyczny. Sprawnie przebiega również proces decyzyjny co do działalności i rozwoju, gdyż wszelkie rozstrzygnięcia podejmowanie są jednoosobowo. Jednak koszty infrastruktury na jedną obsługiwaną firmę są znaczne, gdyż biuro nie jest w stanie świadczyć usługi księgowej dla dużej liczby przedsiębiorców, ze względu na braki kadrowe. Najczęściej samodzielnym pracownikiem jest właściciel, który nie może pojechać na urlop, odpocząć czy zachorować. W razie jakiegoś wypadku losowego klienci będą pozostawieni sami sobie, nawet bez żadnej winy właściciela.
5.	Księgowość prowadzona po godzinach pracy	Kryterium wyróżniającym jest intencja prowadzącego tego typu działalność, a mianowicie chęć pozostawiania w zatrudnieniu w innej firmie i dorabianie po godzinach pracy. Zazwyczaj infrastruktura jest skromna, z uwagi na to, że liczba klientów nie może być duża, co skutkuje również małym przychodem. Z reguły w ten sposób świadczone są usługi księgowe dla jednoosobowych działalności gospodarczych, co związane jest z niższymi kosztami oprogramowania i prostszą obsługą.

Ad 2. Podział biur rachunkowych pod względem specjalistów w zespole

Na rynku usług księgowych funkcjonują biura rachunkowe, które oprócz księgowych zatrudniają innych specjalistów, takich jak adwokaci czy radcowie prawni. Wpływa to na bezpieczeństwo klientów, gdyż księgowa ma możliwość konsultacji kwestii prawnych, np. ważności umów zawartych przez spółkę z członkami zarządu itp. Taki sposób organizacji biura jest bardzo istotny w przypadku prowadzenia pełnej księgowości dla spółek kapitałowych i komandytowych, gdzie wszelkie przychody i wydatki spółki muszą mieć podstawę prawną, gdyż wspólnicy i członkowie zarządu dysponują majątkiem podmiotu, który jest od nich odrębny i należy do spółki.

Istnieją również biura, w których strukturze nie funkcjonują inne osoby niż księgowe. Najczęściej obsługują jednoosobowe działalności gospodarcze, które nie prowadzą ksiąg handlowych, gdyż są one mniej skomplikowane prawnie. Gdyby księgowa prowadziła samodzielnie spółkę z o.o.,

musiałaby liczyć się z tym, że klienci mogą oczekiwać od niej przygotowywania lub weryfikacji protokołów zgromadzeń wspólników czy uchwał zarządu, co może być nie tylko niekomfortowe, lecz także narażać ją na odpowiedzialność odszkodowawczą.

Ad 3. Biura rachunkowe pod względem specjalizacji

Specjalizacji biur rachunkowych może być wiele. Do zalet takiej organizacji należy możliwość osiągnięcia poziomu eksperckiego w danej materii. Główna wada to ograniczenie grupy firm, do których może być skierowana oferta.

Na rynku usług księgowych najliczniejszą grupę stanowią biura obsługujące w głównej mierze (lub tylko) jednoosobowe działalności gospodarcze. Nie muszą w swojej strukturze zatrudniać pracowników, którzy potrafią poruszać się w materii pełnej księgowości, wobec tego koszty pracownicze są dla nich niższe. Jednak na tym rynku konkurencja jest największa. Rywalizują z firmami dostarczającymi oprogramowanie do samodzielnego prowadzenia księgowości przez przedsiębiorcę oraz bankami oferującymi księgowość razem z rachunkiem. W ich prowadzeniu nie jest potrzebna aż tak duża ingerencja prawnika. Natomiast mogą stracić klienta, gdy ten zamierza przejść z działalności gospodarczej na spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

WAŻNE! Największa konkurencja panuje na rynku biur rachunkowych obsługujących głównie jednoosobowe działalności gospodarcze.

Istnieją także firmy specjalizujące się w obsłudze spółek kapitałowych. Właściciele takich podmiotów muszą liczyć się z tym, że większość przedsiębiorców prowadzi działalność w formie jednoosobowej działalności gospodarczej, z większymi kosztami pensji pracowniczych, koniecznością korzystania z profesjonalnych systemów informacji prawno-księgowej, radzenia sobie z problematyką prawa spółek, droższym oprogramowaniem księgowym.

Funkcjonują również firmy, których klientela to zarówno spółki, jak i działalności gospodarcze. Muszą ponosić takie same nakłady jak te wyspecjalizowane w pełnej księgowości, natomiast stratą może być dla nich sytuacja, gdy jednoosobowa działalność gospodarcza jest obsługiwana przez o wiele droższego pracownika wyspecjalizowanego w spółkach z o.o., a nie zawsze znajduje to odzwierciedlenie w fakturze przychodowej wystawionej dla klienta.

Na rynku znajdzie się także miejsce dla biur wyłącznie kadrowo-płacowych, zwłaszcza tych zajmujących się obliczaniem czasu pracy i ustalaniem wynagrodzenia kierowców. Nie prowadzą one całej księgowości klientów, lecz koncentrują się na wycinku. Często współpracują z biurami rachunkowymi świadczącymi obsługę kompleksową. Po wejściu w życie tzw. Polskiego Ładu ta kategoria biur może liczyć na rosnące zyski. Na rynku usług księgowych właściciele biur rachunkowych coraz częściej podejmują decyzję o outsourcingu kadr i płac do podmiotów zewnętrznych, ponieważ przepisy w tej materii są skomplikowane.

Ad 4. Biura rachunkowe stacjonarne i online

Nie ma jednoznacznej definicji obu rodzajów biur. Jako kryterium rozróżnienia można by przyjąć zarówno sposób przysyłania dokumentów, kontaktu z klientem, posiadania fizycznego lokalu przeznaczonego wyłącznie do pracy, w którym przebywają pracownicy.

Szerzej na temat zalet i wad obu sposobów organizacji księgowości w dalszej części opracowania.